

Asiantuntijalausunto HE 208/2022
vp Hallituksen esitys
eduskunnalle laiksi kotoutumisen
edistämisestä ja siihen liittyviksi
laeiksi

Onko kahden vuoden kotoutumisaika riittävä?

- Turvataan riittävä kielitaito, osaamisen kehittäminen ja tarvittava tuki kotoutumiseen. Tämä myös työmarkkinoiden etu, sillä se turvaa osaavan työvoiman saatavuutta.
- Jos kotoutumisaika on kaksi vuotta, tulisi koulutukseen päästä viiveettä ja koulutuspolun tulisi jatkua ilman turhia taukoja. Vain yksi arviointi, jos suunnitelma vuodeksi. Onko riittävä?
- Kotivanhempia ei tulisi velvoittaa kotoutumissuunnitelmaan, osallistuminen koulutukseen tai muuhun kotoutumista edistävään tulisi olla vapaaehtoista ja siitä kieltäytyminen ei saisi lyhentää kotoutumisaikaa.

(Monialainen) osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvio

- Asiakkaalla velvollisuus osallistua laatimiseen, mutta ei tuota subjektiivista oikeutta osallistua koulutukseen
- Kunnan ilman koulutusvaatimusta olevan henkilön tulisi arvioida kotoutujan tarve sosiaali- ja terveyspalveluihin, myös muilla kuin toimeentulotukea saavilla on sote-palvelutarvetta.
- Osaako asiakas artikuloida sote-palvelutarvetta esille
- Eri toimijoiden aikataulujen yhteensovittaminen nykyisellä resurssilla haasteellista (kunta+hyvinvointialue)
- Päällekkäiset palvelutarpeenarviot eri tietojärjestelmissä
- Jäseentykö asiakkaalle missä palvelussa ja mitä varten suunnitelma tehdään?

Alaikäisinä ilman huoltajaa tulleet lapset ja nuoret

- Mitä lisäarvoa kunnan tekemä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvio tuo? Onko lapsen tai nuoren edun mukaista
- Nykytilanteessa perheryhmäkodin omaohjaaja tai sosiaalihuollon ammattilainen järjestää nuorelle kuuluvat palvelut kunnasta nopealla aikataululla
- Oppivelvollisuus
- Asumisen turvaaminen itsenäistyessä tulisi näkyä lainsäädännössä kunnan tehtävänä

Haavoittuvassa asemassa olevat

- Myös turvapaikkaprosessin kautta tulleilla pakolaisilla on ollut merkittävää sosiaalipalvelujen tarvetta
- Perusteluissa viitataan siihen, että vastaanottokeskusaikana kansainvälistä suojelua osallistuvat esikotouttavaan toimintaan. Kuitenkin lähes puolet hakijoista asuu yksityismajoituksessa, jossa ei edellytetä toimintaan osallistumista
- Turvapaikkaprosessin aikana yhteiskunnan järjestelmät eivät tule tutuksi, koska palvelut tulevat vastaanottojärjestelmästä
- Pitkät prosessit ja epävarmuus tulevasta sekä mahdollinen perheestä ero lisäävät mielenterveyden haasteita, syrjäytymistä ja päihteiden käyttöä, joka näkyy palvelutarpeena

Ilmoittamisvelvollisuus

- Esityksestä puuttuu täysin sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitus: Ohjausta kotoutumispalveluista hyvinvointipalveluihin tulisi painottaa esityksessä (edellyttää muutosta sosiaalihuoltolain 35 §:ään)
- Asiakas ilmoitetaan kotoutumispalveluun ja asiakkaan tulee sitoutua suunnitelmaan, mutta koulutuspaikkaa ei kuitenkaan taata. Ilmoitusvelvollisuuden tarkoitus?
- Maahanmuuttajan voi olla vaikea hahmottaa suostumusta ilmoitukseen
- Kotoutujien liikkuvuus työvoiman ulkopuolelta työvoimaan ja takaisin on suurta
- Yksilön perusoikeudet ja yhdenvertaisuus vs. henkilöiden tavoittamisen vahvistaminen